

Nr 632

Av herr Kellgren, om undantag från allmän varuskatt för konst som försäljes vid utställning.

Varuskattens höjning har som väntat medfört stora och allvarliga olägenheter för bildkonstnärerna, vilka, varuskatten oräknad, dras med synnerligen omfattande utställningskostnader vid kontakt med allmänheten.

Frågans problematik kan belysas med exempel. Stockholm har i dag omkring 40 konstsalonger och landet i övrigt något hundratal. Dessa ger den konstitresserade allmänheten förmånen att utan någon som helst kostnad ta del av aktuell konst. Varje annat slag av konstnärlig upplevelse, vare sig det gäller musik, litteratur, teater eller film, betalas av konsumenten. Målaren och skulptören däremot betalar själva för tillfället att få visa sina verk. Det är vanligt att konstnärens utställningskostnader uppgår till närmare 50 % av försäljningssumman. Därtill kommer den nu tioprocentiga varuskatten. Eftersom utställningarna utgör den enskilde konstnärens bästa möjlighet att avyttra sina arbeten, blir det i själva verket fråga om varuskatt på konstnärens intellektuella och konstnärliga prestation. Den del av inkomsten som icke faller inom denna ram kommer från arbetsuppgifter utanför det konstnärliga området. Många konstnärer tjänstgör tillfälligt som lärare. Andra tar anställning som byggnadsarbetare, hamnarbetare, lagerarbetare, scenarbetare, diskare, rockvaktmästare m. m. — nästan alla konstnärer måste skaffa sig extrainkomster för att någorlunda finansiera sitt konstnärliga arbete. När sedan den debuterande konstnären efter år av hårt dubbelarbete äntligen kan presentera sina bästa arbeten genom en utställning, är det väsentliga syftet att erhålla konstnärlig bedömning av kritik och allmänhet på samma sätt som då kompositören framträder med ett musikaliskt verk eller då skådespelaren uppträder inför publik. Det direkt kommersiella syftet kommer då kraftigt i bakgrunden.

Av detta framgår att detta slags konstnärliga verksamhet på intet sätt kan jämföras med det utbudande av varor som sker inom annan form av försäljning, exempelvis kläder, möbler, matvaror eller husgeråd. Det är för konstnären fråga om ett skapande, som ofta subventioneras med annat arbete och som sällan i början betalar sig. Självklart spelar det i sådana sammanhang en mycket stor roll för det stora flertalet konstnärer om de har att kämpa mot en omsättningsskatt eller ej. Den kan ej ses som ett fristående problem. Det räcker inte med

den rätta gnistan och med att uppleva konstens egen låga inombords. Konstnärernas försörjningsproblem måste också lösas. Detta skulle i hög grad underlättas om varuskatten slopades vid utställningar. Ett borttagande av omsen här vore också konsekvent i förhållande till ateljéförsäljningen, som sedan några år är omsbefriad. Som det nu är frestas såväl kund som konstnär att kringgå skattebestämmelserna. Den förre är ofta medveten om att det går att köpa billigare efter utställningen i konstnärens ateljé. Konstnären kan här komma i öppen konflikt med bl. a. konstsalongen, som givetvis vill uppnå bästa möjliga försäljningsresultat.

Omsbeskattningen av den rent affärsmässiga, alltmer vidgade konsthandels försäljning är självklar. Den skatten kan inte ifrågasättas. Däremot syns det rimligt och rättvist att konstnärens förstagångsprestation vid avyttring av sina konstverk till den köpande allmänheten icke omsbelägges. Man måste förhindra att bildkonstnärerna i sin konstutövning kommer i sämre läge än andra konstnärer och kulturproduktskapare.

De administrativa svårigheterna vid gränsdragning mellan varubeskattade respektive icke varubeskattade konstverk syns kunna undanröjas genom att följande principer tillämpas:

1) Förstagångsförsäljning vid utställning av en konstnärs verk, direkt från denne eller via kommissionär enligt kontrakt, skall icke varubeskattas.

2) Konsthandlares, kommissionärers m. fl. försäljning av konst, som icke utgör sådan förstagångsförsäljning, skall varubeskattas.

3) Vid deklaration av varuskattepliktig konstförsäljning skall även den icke varuskattepliktiga konstförsäljningen redovisas.

Med hänvisning till motionens innehåll hemställs,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär, att sådana anvisningar i förordningen om allmän varuskatt utfärdas, varigenom befrielse från varuskatt genomföres vad avser försäljningen av konst vid utställningar, vid vilka arbeten försäljes, ägda av den eller de konstnärer, vilkas arbeten där redovisas.

Stockholm den 26 januari 1966

Nils Kellgren